

NY PENSJON: KATASTROFE for kvinner

Foto: Rødt nytt

LES MER PÅ SIDE 5

Kommuner dumper lønn

Ingvild Bø Moberg fra Fagforbundet i Akershus forteller at kommunene har funnet et billig alternativ til vanlige arbeidskontrakter.

LES MER PÅ SIDE 3

Voldtekt

– Ingen kvantumsrabatt for voldtekt! Dette sier Sigrun Feiring om en ny dom i Høyesterett.

LES MER PÅ SIDE 7

Kvinnedagen: Vi gleder oss!

Foto: Privat

Ana Lopez er nestleder i Rødt. Hun kom som flyktning fra Uruguay i 1980. Der satt hun tre år i en tvangsarbeidsleir under militærdiktaturet. Hun sender denne hilsenen til Rødt nytts lesere foran 8. mars:

I skrivende stund er det mange som forbereder 8. mars. Vi er en del av noe stort, når vi gjør dette. Det at vi ringer, snakker, lager eller deltar på et parol møte eller stopper på gata og snakker om 8. mars med noen, er ikke et spesielt norsk fenomen. Det er noe som mange mennesker gjør akkurat nå i hele verden. Vi er usynlige.

Det er ikke noe nytt at kvinner og andre som jobber for frigjøring og radikale forandringer av kvinners situasjon, er usynlige. Utfordringen nå er hvordan vi, litt etter litt, kvitter oss med «usynlighetskappen», som det patriarkalske samfunnet har vevd og hengt over oss i hundrevis av år.

Vi gleder oss til 8. mars fordi vi på denne dagen, i alle fall for en stund, river av oss denne kappen og viser oss fram! Det er i disse dagene før Dagen at vi

vever andre klær: Komfortable klær som gir oss frihet til å vise hvem vi er: I alle fasonger, i ulike legninger, i mangfoldet og samholdet. De nye klærne vi vever, skal være fargerike! Vi trenger de tusenvis av nyansene som finnes, vi trenger tråder fra alle kontinenter, fra mange miljøer. Hvor finner vi dem? I vårt nabolag, på våre arbeidsplasser, i mange kvinneorganisasjoner, i kirka, på voksenopplæringa, på internett. Det er alltid noen av oss som kjenner noen, som kjenner andre, som kjenner andre ... Spør, bank på flere dører.

I forkant av 8. mars tenkte jeg på et dikt av Inger Hagerup fra 1947:

*Vi vil at livets gode ting skal skje,
at styrken skal gi svakheten sin hånd,
og menneske skal hjelpe menneske.
Vi vet at livet selv vil ha det sånn.*

Dette ble skrevet for 61 år siden, og det er aktuelt i dag. Inspirerende, samlende, solidarisk. Det gjelder i disse dager å få budskapet ut, å få flere med, naturlig nok: «Vi vet at livet selv vil ha det sånn.» Vi gleder oss også i 2008 til å feire Den internasjonale kvinnedagen!

B-Postabonnement

LEIAR

Ingrid Baltzersen

Nei til abortregister!

Regjeringa har nyleg oppretta eit sentralt register over alle kvinner som tar abort. Kvinnene kan ikkje nekta. Forslaget blei først reist av regjeringa Bondevik.

Regjeringa no seier at registre-

ret skal brukast til forskning. Men kva er målet? Regjeringa seier sjølv: § 1-3 Abortregisterets formål «Abortstatistikken er helt sentral i arbeidet med forebygging av uønskede svangerskap.» Aborttalet i Noreg har vore svært stabilt på rundt 14 000 per år i mange år. Så er det nokon som trur at regjeringa vil registrera alle kvinnene for å kunna lage strålende kampanjer for prevensjon?

Dette kan registrerast: Fødselsdato, bustadkommune, sivilstatus, arbeid eller skulegong, administrative opplysningar (kva er det?), namn og organisasjonsnummer på staden ynskjet om abort er handsama, saksnummer, begjæringsdato, dato for opptak av journal, tidlega-

re svangerskap, tidligare sjukdommar og sjukdomshistorie, prevensjonsbruk m.m. Men ikke namn, og det treng dei jo heller ikkje med alle desse opplysningane. Datatilsynet og Legeforeninga har reagert imot og forsvart kvinnene sitt personvern. Utan at det har nytta.

Kvinner i Noreg kjempa fram lova om sjølvbestemt abort i 1978. Kampen hadde pågått i heile århundret. Kvinnene ville sjølv bestemma kor mange ungar dei skulle setta til verda. Dette var også et klasespørsmål. Den utdanna overklassa hadde både prevensjonsmiddel og abortmoglegheit. I alle land og til alle tider ordnar pengar det meste.

Kampen mot sjølvbestemt abort blir ført også i dag. Først og fremst ved

å påføra kvinnene skyld og skam og skapa tausheit. Kristeleg folkeparti veit dei ikkje kan omgjera abortlova. Dei foreslår i staden at Grunnlova skal seie at eit befrukta egg er eit menneske. Slik blir abort til drap.

Kvinnene tar ansvar for seg sjølv og ein eventuell unge når dei vurderer abort. Det er dette ansvaret presteskapa heile tida har villa ha sjølv. Staten, kjerka, patriarkatet meiner dei er betre til å vurderer livet til kvinna enn ho sjølv er. Det har vore bodskapen heile tida; først med abortlova i 1978 blei kvinna eit menneske.

Protester mot abortregisteret på åttande mars!

Vi vil ikke vente lenger på likelønn

«Forslaget om å heve lønna i kvinneyrker opp på nivå med lønna i tilsvarende mannsyrker er et gammelt krav, enten det gjelder ufaglærte, faglærte eller yrker som krever høyskoleutdanning. Det finnes nok kunnskap om forskjellene – nå krever vi handling!»

Det var den årlige «Trondheims-konferansen» med 560 fagforeningsfolk fra hele landet, som uttalte dette i slutten av januar. Uttalelsen fortsetter:

Kvinner har i dag ca. 85 prosent av menns timelønn, i snitt 4000 kroner mindre per måned, og slik har det stort sett vært i over 10 år. Den store forskjellen skyldes både store kvinnegrupper med lav lønn og at kvinnedominerte yrker med høyere utdanning tjener mindre enn tilsvarende mannsdominerte yrker; kvinners arbeid blir av samfunnet sett på som mindre verdt enn menns. Kampen for likelønn må derfor omfatte begge disse gruppene, og kravene deres må ikke settes opp mot hverandre.

Still krav i år

Fagbevegelsen kan ikke godta ulikelønna. Kvinners likeverd og rett til økonomisk sjølstendighet er en del av fagbevegelsens ideologiske grunnlag. Fagbevegelsen må derfor kreve at årets tariffoppgjør blir starten på et solid lønnsloft både for lavtlønte kvinner og

for kvinnedominerte utdanningsgrupper. I tillegg må det reises krav som sikrer andre norske kvinner ei lønn å leve av. I dag ligger de på rundt 50 prosent av lønna til norske kvinner. Dette vil kunne dreie seg både om heving av minstelønninger og om tiltak mot sosial dumping, i tillegg til rett til arbeid på bakgrunn av kompetanse, ikke hudfarge.

Regjeringas ansvar

Erfaring viser at skal et slikt lønnsloft være mulig, trengs større rammer enn i vanlige tariffoppgjør. Ulikelønna er et politisk spørsmål, og regjeringa må ta ansvar og gå inn med ekstra penger til å heve kvinners lønn, en kvinnekott. Dersom dette ikke skjer, må de kvinnedominerte fagforbundene være villige til å sprengte rammene, og de må få støtte fra hele fagbevegelsen. Siden offentlig sektor omfatter mange lavtlønte kvinner i kommunene og flertallet i de kvinnedominerte utdanningsgruppene som f. eks. førskolelærere, sykepleiere og sosionomer, må fagbevegelsen slåss for at offentlig sektor i en periode får høyere rammer enn privat sektor.

Viktig seier i Granvin:

Rett til fast stilling

Ved Granvin sjukeheim i Hordaland vart fire pleiarar leie av å jobbe år etter år som vikarar – i full jobb, men utan fast tilsetjing. Dei gjekk til rettsak med hjelp frå Fagforbundet. Og dei vann!

Magnhild Nilsen

Dei fire kvinnene hadde i praksis jobba ca. 100 prosent, men halvparten av dette baserte seg på vikariat og ringevakter. Den minste faste stillinga var på 26,5 prosent. Samtidig er det udekkja personalbehovet på sjukeheimen 3–3,5 årsverk på grunn av på sjukefråvær og permisjonar. Sidan dette behovet for arbeidskraft er relativt stabilt, meinte retten at vikaravtalane måtte setjast til side som stridande mot arbeidsmiljølova.

Rovdrift

Det å ikkje ha fast stilling, men stå i vikariat, kan gi store ulemper som til dømes problem med å ta ferie. Arbeidstakarane vil også gjerne meine at dei må vakter dei får tilbod om, uavhengig om andre planer allereie er gjort den dagen. I praksis fører dette til at ein ikkje kan planlegge framover, berre frå dag til dag. Alt i alt er det særskilt uforsigbart og ei rovdrift av tilsette.

Deltid

Omtrent 80 000 kvinner som jobbar deltid i Noreg, er undersyssette. Dei vil ha meir jobb enn dei har. Mange kommunar tilbyr kvinner mykje deltid, ofte bitte-små brøkar, som ikkje er nok til å leve av. Ved Granvin sjukeheim delte 44 tilsette på 22 årsverk. Kor mange menn ville akseptert ei ordning med avgrensa stillingsheimlar og elles stå klar på kort varsel når arbeidsgivar ber om det?

Dommen må brukast

Kommunen anka ikkje dommen innan fristen, og han kjem til å skape presedens. I liknande saker vidare må han leggast til grunn. Dommen bør brukast av mange fleire som jobbar, men som ikkje får fast jobb.

Arbeidsmiljølova pålegg bedrifter å gi deltidstilsette tilbod om å utvida stillingar, framfor å tilsetje fleire folk, når dei har behov for meir arbeidskraft. Det er dessutan ikkje lov for ei bedrift å bruke vikarar eller midlertidige tilsetjingar når arbeidet er ordinært. Bedrifta må i staden tilsetje nok folk.

Dommen bør oppmuntre andre til å gjøre som dei fire kvinnene i Granvin: Gå saman og krev fulle jobbar og fast tilsetjing!

Illustrasjonsfoto

Sjukepleiere slår på trommer for å varsle at tålmodigheten snart er slutt: Likestill skift og turnus nå!

Foto: Finn Jensen

GRATULERER MED KVINNEDAGEN!

Kommunene dumper lønns- og arbeidsvilkår

Er du klar over at kommunene erstatter vanlige arbeidskontrakter og vanlige ansettelser med noe de kaller «oppdragstaker-kontrakter»? «Oppdragstakere» har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn vanlige ansatte, men gjør vanlig arbeid for kommunen. Det er mange kvinner.

Ingvild Bø Moberg

Fagforbundet i Akershus har undersøkt utbredelsen av dette ondet i sju kommuner.

- Rælingen: ca 140 oppdragstakerkontrakter
- Bærum: ca 1020
- Lørenskog: ca 150
- Oppegård: ca 250
- Skedsmo: ca 160
- Frogn: ca 80
- Asker: ca 500

2300 mennesker i sju kommuner har ikke rettigheter som de fleste av oss tar som en selvfølge. Hvor mange gjelder dette i resten av Norge? Svært mange, sannsynligvis.

Under den rødgrønne regjeringa fortsetter det offentlige Norge, representert ved kommuner og fylkeskommuner, å dumpe lønns- og arbeidsvilkår.

Her er noen eksempler på oppgaver som noen kommuner velger å løse ved hjelp av oppdragstakere:

Besøkshjem og sjåfører

Diverse oppgaver for barnevernet, som å ta uanmeldte urinprøver av foreldre på metadon eller med narkotikaproblematikk, tilsyn under samvær, foreldreveiledning og uanmeldte kontrollbesøk i hjem. Avlastning for familier med barn med spesielle behov. Besøkshjem og støttekontakter. Lastebilsjåfører som jobber for teknisk sektor. Ansatte på spedbarnshjem. Fosterforeldre. Personlig brukerstyrte assistenter. Noen av disse oppgavene utgjør en deltidjobb, andre en full jobb.

I både lovverk for arbeidslivet og avtaler mellom partene i arbeidslivet brukes begrepet arbeidstaker. Når arbeid blir utført av folk som defineres som oppdragstaker, er de ikke omfatta av det samme regelverket per i dag.

Kåre Elvik og Ingvild Bø Moberg er tillitsvalgte i Fagforbundet i Akershus. De har undersøkt «oppdragstaker»-uvesenet. Foto: Kari-Sofie Jenssen/ Info Fagforbundet

Godtgjøring

I de fleste kommunene jeg har sjekka, får oppdragstakeren en fast godtgjøringssats per arbeidet time. En oppdragstaker jeg kjenner, har 122 kroner i timen. Det høres ikke så verst ut?

Men trekker du fra feriepengene, er hun nede i 108 kroner. Så kommer pensjon, forsikringer og andre goder, som hun heller ikke har krav på. Satsen er den samme enten du er ufaglært, fagarbeider eller høyskoleutdanna. Noen oppdragstakere klarer å forhandle seg til en høyere sats for seg sjøl, og hvis du er en god forhandler og kommunen er desperat nok, kan de øke timesatsen. Vi i fagbevegelsen har jobba for kollektive avtaler, og vi har oppnådd å få landsomfattende tariffavtaler med kommune-Norge, men de gjelder altså ikke her.

Fagforeningene

Fagforeningene har ikke nå noen formell mulighet til å hjelpe disse menneskene, de er jo ikke arbeidstakere. Vi har formelt sett heller ikke organisasjonsrett for dem. Bruk av oppdragstakerkontrakter for å løse oppgaver for det offentlige Norge øker i omfang. Dette er en utvikling vi ikke kan sitte stille og se på!

Oppdragstakere er ikke omfatta av hovedtariffavtalen, ferieloven og arbeidsmiljøloven, og de har derfor ikke rett til feriepenge, sykelønn (trygdekontoen utbetaler sykepenge fra 15. dag i en sykeperiode), pensjons- og forsikringsordninger eller til å kreve fast tilsetning.

Seier i Tromsø:

Ingen legeviltale med Forsvaret

Det ble full seier for aksjonskomiteen ved Universitetssjukehuset i Nord-Norge (UNN) i februar. Forsvaret får ingen avtale om å opprette militære legestillinger ved sjukehuset.

Seint i fjor høst meldte Forsvaret at de ønsket å lage en avtale med UNN om at fire leger skulle stå på Forsvarets lønnsliste, mens de jobba i seks måneder ved sjukehuset, samtidig som de skulle være i beredskap for militærtjeneste. I de andre seks månedene skulle de arbeide i Forsvaret, primært i utenlandstjeneste. Dette kom etter at det var reist kritikk av for dårlige legetjenester for norske soldater som deltar i USAs krig i Afghanistan.

Ei gruppe leger sendte da et åpent brev til administrasjonen av sjukehuset hvor de blant annet sa at et slikt samarbeid ville viske ut skillet mellom humanitært medisinsk arbeid og politisk begrunna militære aksjoner, og at det ville true UNN som en uavhengig humanitær institusjon. Professor Mads Gilbert sa opp stillinga si som avdelingsleder ved akuttmedisinsk avdeling. Mange leger har slutta seg til protesten.

Resultatet kom den 6. februar: UNN-styret sa nei! Som eneste universitetssykehus i Norge vil ikke UNN ha en slik avtale med Forsvaret. UNN beholder sin status som en uavhengig, humanitær institusjon.

Takk til dem som tok denne kampen!

Krev norske soldater ut av Afghanistan

Norge har aldri vært så tungt inne i okkupasjonskrigen i Afghanistan som de vil være om en måneds tid. Og regjeringa, med SVs samtykke, har forsikra Nato om at slik skal det bli i lang tid framover.

Arnliot Ask

Norge er nå i ferd med å trappe opp sin krigføring i Afghanistan. De 350 kampsoldatene som var plassert i Mazar-e Sharif, er flytta til Meymaneh for å forsterke den beskytta landsbyen Nato har bygd opp der, med mandat til å rykke inn i naboprovinser for å drive såkalte «opprenskingsaksjoner». De kan også pålegges om å dra hvor som helst i Afghanistan som støttetroppe i tidsavgrensede aksjoner.

Rundt påsketider skal 150 nye spesialsoldater sendes til Kabulområdet. De har kontrakt helt fram til oktober 2009

og er øremerka for såkalte skarpe operasjoner.

Folkelig press

Bare et sterkt folkelig press kan forandre på dette, ved å si klart ifra at de norske soldatene må hentes hjem, uten noe om og men. Fredsinitiativet (FI) har nettopp hatt årsmøte og vedtatt støtte til SVs linje om at antikrigsbevegelsen må legge denne saka i regjeringas hender: at strategien skal være å legge press på Nato for å få slutt på offensiv krigføring. Hvis ikke dette skjer, skal så Norge trekke sine soldater ut ensidig. Saken er bare at Nato har bestemt

å trappe opp krigføringa nå i vår. FI bløffer derfor antikrigsbevegelsen med sitt prat om å kreve slutt på Nato-krigen, når de veit at utviklinga går den motsatte veien.

Aksjonsdag 15. mars

Aksjonen «Hent soldatene hjem» lager aksjonsdag 15. mars, med kravet: *Norske soldater ut av Afghanistan!* Rødts internasjonale utvalg oppfordrer krigs-

motstandere om å støtte opp. Gjør kravet synlig!

Rødt vil engasjere seg for å hindre at de 150 spesialsoldatene blir sendt ved påsketider. Dessverre har SVs venstrefløy avfunnet seg med situasjonen. Rødt er nå det eneste partiet som ikke godtar at Norge skal vente med å begynne å trekke seg ut av krigen til etter stortingsvalget i 2009. Delta i aksjonsdagen!

Skriv under på oppropet *Hent soldatene hjem!*
www.hentsoldatenehjem.org/underskrift

Uttalelse fra 560 tillitsvalgte:

Nei til arbeidslinjas menneskeforakt

Arbeidslinja i dagens sosialpolitikk bygger på gammel overklassetenkning om at hvis bare de arbeidsløse eller fattige får det ille nok, kommer de seg i arbeid. (Prinsippet om «lavere attraktivitet»). Samling av sosialkontor, trygdekontor og arbeidskontor til Nav [arbeids- og velferdsetaten], skjer etter råd fra den markedsliberale tenketanken OECD til hele Europa, om å styrke arbeidslinja ved å styrke kontrollen med stønadsmottakerne.

Arbeidslinja og Nav-reformen bygger på et menneskesyn som går ut på at folk må tvinges til å arbeide, ellers vil de bare leve på trygd. Arbeidslinjas budskap bygger på forakt for fattige og arbeidsløse. Arbeidslinja er i strid med alt fagbevegelsen står for.

– Vi krever at rett til arbeid skal være et offentlig ansvar, og at de som ikke får arbeid skal sikres økonomisk trygghet.

– Vi må følge opp og støtte arbeidskamerater som får problemer med Nav.

– Vi må kjempe mot at arbeidslinjas menneskeforakt får gjennomslag i folks tenkning. Dette er ikke minst en viktig oppgave for Nav-ansatte.

– Et Nav som bygger på arbeidslinja, kan aldri være en støttespiller i kampen for alles rett til arbeid.

Uttalelse fra Trondheimskonferansen «Samling for felles kamp for arbeid og faglige rettigheter» i regi av LO i Trondheim 25.–27. januar 2008.

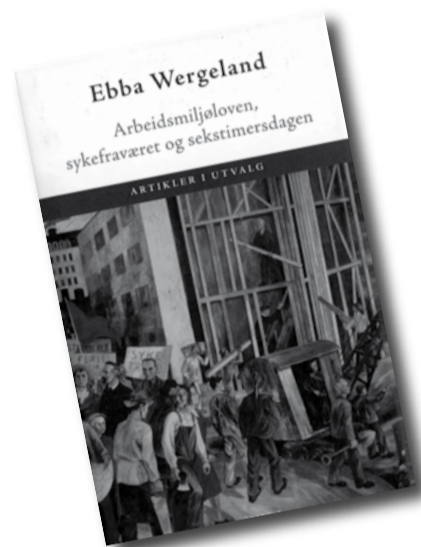

Ebba Wergeland

Foto: Finn Jensen

Ebba Wergeland er spesialist i arbeidsmedisin. På Trondheimskonferansen fortalte hun om arbeidslinjas historie og hvordan den gir seg uttrykk i dag. Lysark fra hennes innledning finner du her: <http://lokal.lo.no/trondheim/>, se Trondheimskonferansen 2008.

Wergeland skriver utførlig om arbeidslinja og Nav-reformen i boka *Arbeidsmiljøloven, sykefraværet og sekstimersdagen*, Transit forlag, Oslo 2006. Første kapittel i boka ligger på nettet i *Rødt!* nr. 4/2006, «Moderne tider». Gå til www.marxisme.no/2006/04.

Kjøpes i bokhandel eller bestilles fra:

www.vidarforlaget.no
248 kroner innbundet

Det er en merkelig ide at de rike arbeider bedre hvis de hele tiden blir rikere, mens de fattige bare arbeider bedre hvis de blir fattigere.

John Kenneth Galbraith (1908–2006), kanadisk-amerikansk økonom

LO-ledelsen godtar tjenestedirektiv for helse

LO uttrykte lettelse over at helse ble tatt ut av EUs omstridte tjenestedirektiv. Vi kan nå avsløre at LO-ledelsen likevel godtar et eget direktiv for helsetjenester. Det går fram av en norsk høring som er gjennomført i all stillhet.

Rødt nytt

Da helse ble tatt ut av EUs tjenestedirektiv, la ikke EU-kommisjonen seg på latsida. Den gikk øyeblikkelig i gang med å få på plass et eget regelverk for handel med helsetjenester.

26. september sendte EU-kommisjonen ut et høringsnotat om hvilke regler man bør innføre for handel med helsetjenester over landegrensene. Også Norge fikk uttale seg innen fristen 31. januar. Kommisjonen gjør oppmerksom på at EU-traktatens artikkel 49 om fri flyt av tjenester over landegrensene, kan stå over landenes suverenitet i å utforme helsepolitikken.

En stille runde i Norge

10. oktober sendte Helse- og omsorgsdepartementet i all stillhet ut et høringsbrev til utvalgte instanser. LO-ledelsen var som kjent på nippet til å banke gjennom ja til tjenestedirektivet, men snudde da dette leket ut og det ble mye bråk. De la da fram et 14-siders notat som vurderer tjenestedirektivet slik det endte opp. Der er her LO-ledelsen blant annet gjør et poeng av at helse er ute. Så skulle man tro at LO når de blir spurt om et eget handelsregelverk for helse, ville slå alarm.

LO og regjeringa positive

Men nei. Vi har nå sett LO-ledelsens uttalelse i høringa som ble gjennomført med så kort frist at både Sosial- og helsedirektoratet og Legeforeningen uttrykte misnøye, også over at høringsinstansene ble bedt om å svare på engelsk. LO har ingen prinsipielle innvendinger mot formålet med denne nye prosessen.

«LO vil påpeke at markedet for helsetjenester ikke kan behandles som et ordinært marked ...» er det lengste LO strekker seg, for å begrunne at de har følgende bemerkninger: Man må sikre kvaliteten i den internasjonale handelen med helsetjenester, beskytte tjenestemottaker, sikre mot sosial ulikhet og passe på at kvinnesykdommer innlemmes.

Også helseminister Sylvia Brustad er tilfreds med EU-initiativet:

– Jeg vil allerede nå understreke at jeg er positiv til å få et klargjørende regelverk på dette området. Jeg mener at et regelverk vil være lettere å forholde seg til enn EF-domstolens praksis. Regelverket vil bidra til å klargjøre pasientenes rettigheter, sa Brustad til Stortingets EØS-utvalg i desember, ifølge *Helserevyn*.

Foto: Rødt nytt

LES MER

- <http://www.helserevyn.no/index2.asp?newsid=4764>
- http://www.lo.no/lobasen/Content/118635/tjenestedirektivet_status.pdf

Helse del av fri flyt

«EUs regelverk for fri bevegelighet av tjenester omfatter dermed også helsetjenester,» konstaterer Helse- og omsorgsdepartementet i sitt høringsbrev. Høringa om helsedirektiv er for lengst avsluttet uten at folk flest har hørt om den, og den rødgrønne regjeringa er altså positiv – sammen med LO-sekretær Rita Lekang og EU-tilhengeren Stein Reegård i LOs ledelse.

Dagens AFP-ordning – verdt en kamp for kvinner!

Når det gjelder pensjonsreformen, burde det holde med følgende uttalelse fra Mona Larsen Asp, underdirektør hos Likestillings- og diskrimineringsombudet: – Pensjonsreformen er en likestillingskatastrofe!

Johan Petter Andresen

Regjeringa skryter av at reformen innebærer at ALLE nå kan gå av med pensjon når de er 62 år. Men den tier om at du bare kan gå av med tidligpensjon hvis du har tjent 4,3 G, som er ca. 287 000 i dagens kroner, hvert år i over 40 år!

Hallo? På hvilken klode bor Jens Stoltenberg og Bjarne Håkon Hanssen? Veit de ikke hvor mange kvinner som har tatt hovedansvaret i heimen? Hvor mange kvinner som er lavtlønte? Hvor mange kvinner som jobber deltid med eller mot sin vilje? Hvem er disse ALLE? Faktisk vil fire av ti kvinner (og to av ti menn) ikke ha lov til å gå av med tidligpensjon i 2050. Hører dere, jenter, som er 30 i dag?

NHO og Stoltenberg mot AFP

I dag kan du gå av med avtalefesta pensjon, AFP, fra du er 62 år. Da får du langt mindre penger enn om du hadde jobba. Men når du blir 67 år, får du den pensjonen som du ville fått hvis du hadde stått i jobb til du var 67. Du taper ingenting som pensjonist. Det er det geniale. Det er denne AFP-ordninga som regjeringa vil ha vekk. De sier: Du kan få gå av tidlig, men da skal du tape penger resten av livet.

Hadde du en inntekt på 335 000 kroner med dagens verdi, vil du med ord-

MØNSTRING FOR AFP

9. april er det mønstring i Oslo. Da skal alle som vil forsvare AFP komme sammen og vurdere resultatet av tariff-forhandlingene. Det er de fagorganiserte som har betalt AFP gjennom flere år ved å avstå fra lønnstillegg. AFP er arbeidernes. Ikke regjeringas eller NHOs. Det er arbeiderne som skal vurdere om de er fornøyd eller ikke med resultatet.

ninga Stortinget har vedtatt, få 194 000 kroner i folkepension, dersom du går av ved 67 år. Hvis du går av som 62-åring vil folkepensionen bli cirka 134 000 kroner. Det vil si at AFP-tillegget må dekke et tap på 60 000 kroner, ikke bare i perioden mellom 62 og 67, men livet ut. Regjeringa foreslår et «AFP-tillegg» som er under halvparten så stort foran tariffoppjøret.

Bare 10 prosent av dem som står i jobb til de er 67 år, er kvinner. Cirka halvparten av dem som nå tar ut AFP, er kvinner. Derfor er kampen for å forsvare AFP slik ordninga er i dag, så viktig for kvinnene.

Ingen råtne kompromisser

Representantskapsmøtet til LO 19. februar vedtok krav som er en tilnærmet kopi av Fellesforbundets.

Dette er et resultat av den store mobiliseringa som venstresida i fagbevegelsen har stått for. Kampen videre utover våren handler om å mobilisere de hundretusener i fagbevegelsen slik at tariffoppjøret ikke ender med råtne kompromisser og en svekka AFP.

Rødt er det eneste partiet som vil forsvare folketrygda og reversere pensjonsreformen. I dag står kampen om å mobilisere flest mulig til å forsvare dagens AFP-ordning.

Deltidskvinne og pensjonsreformen

Hvordan går det med pensjonen til kvinna som har arbeida deltid?

Arne Byrkjeflot, leder LO Trondheim

La oss si hun har tjent 180 000 kroner i 20 år og 220 000 i 20 år. I dagens folketrygd får hun 130 500 kroner, 11 000 mer enn minstepensjonen på 119 500 kroner.

I det nye systemet skal hun faktisk ha 18 000 mer enn minstepensjon. Men den dårlige nyheten er at minstepensjonen i mellomtida er redusert til 106 500 kroner.

Det skyldes at de har funnet på at når levealderen øker, så skal minstepensjonen senkes tilsvarende. Og fram til 2030 så øker levealderen så mye at minstepensjonen reduseres med 11 prosent. Så alt i alt taper denne deltidsarbeidende kvinna 7000 i året. Det er mye, når du ligger rett over minstepensjonen.

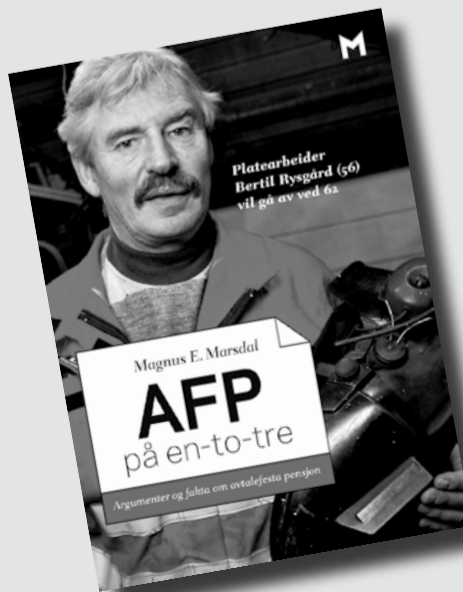
Og om hun jobber i fem år til, så får hun bare 3000 mer i året. Tap blir det uansett. Hva logikken er i at en minstepensjonist trenger mindre å leve av fordi folk flest lever lenger, må noen spørre regjeringa om.

Men dersom hun ikke holder til 67 år, men må gå av ved 62 år? Dessverre, det går nok ikke. Hun har rett og slett tjent for lite. For å få lov å gå av ved 62 år, må en person ha tjent 287 000 kroner i 40 år som enslig eller 311 000 i 40 år som gift. Vår deltidspensjonist har ikke tjent nok til at hun kan gå av ved 66 år en gang.

I dag kan hun gå av med avtalefesta pensjon, AFP, ved 62 år, ha 142 000 kroner fra 62 til 67 og 130 500 kroner deretter. Etter pensjonsreformen får hun ikke gå av med AFP heller. Det er innholdet i Bjarne Håkon Hanssens «velferdsreform».

www.forsvarafp.no

AFP på en – to – tre

Magnus E. Marsdal har skrevet en lettlest, engasjerende og solid pamflett om vårens største kampsak for fagbevegelsen: Avtalefesta pensjon (AFP).

AFP på en-to-tre gir en rask og grundig innføring i det viktigste:

- * Hva er AFP?
- * Hvor mye kan den enkelte tape hvis AFP ødelegges?
- * Hva er tariffkrava som skal sikre AFP?

Du kan bestille boka direkte fra Forlaget Manifest for 99 kroner (portofritt tilsendt).

www.manifest.no || 23 32 74 90

Sett Öcalan fri!

15. februar var det en punktdemonstrasjon utafør Utenriksdepartementet i Oslo. Det var for å markere at det er ni år siden daværende leder av Kurdistans arbeiderparti (PKK), Abdullah Öcalan, ble kidnappa utafør den greske ambassaden i Kenya. Demonstrasjonen var arrangert av kurdere.

Kidnappinga var resultat av et langvarig planleggingsarbeid og var krevende organisert av CIA. I den mest intense fasen ble daværende president Carter orientert om utviklinga fra minutt til minutt. Dette fortalte en tidligere presidentrådgiver mange år etterpå til tyrkiske CNN. Amerikanske agenter gjennomførte selve kidnappinga. Så overleverte de Öcalan til tyrkiske agenter som venta på flyplassen i Nairobi. Han ble fløyet til Ankara med et fly som tyrkisk etterretningstjeneste hadde chartra på forhånd. CIA lot Tyrkia neste dag få lov å framstille det som om PKK-lederen var blitt tatt av Tyrkia.

Han er eneste fange der. Trolig en av de aller mest isolerte politiske fangene i dagens verden. Siden han kom til Imrali, har isolasjonen vært så absolutt at han aldri har fått lov å ta et annet menneske i handa. For et år sia ble det avslørt at han var utsatt for ei sakte forgiftning, blant annet med tilførsel av strontium, et radioaktivt stoff.

Totalt isolert

Öcalan sitter med livstidsdom på fengselsøya Imrali et stykke fra Istanbul.

Urettferdig arbeidsmarked

Programmet «Verdibørsen» lørdag morgen på NRK 2 er et av mine favorittprogram.

Peder Martin Lysestøl

8. februar var temaet «Hvilke verdier rår i et samfunn som betaler mellommenn og meklere svært godt, mens de som gjør nødvendig arbeid er betalt langt dårligere?» Ikke noe dårlig spørsmål.

Det kunne blitt et spennende program om den ekstremt urettferdige inntektsfordelinga under kapitalismen. Men denne gangen ble programmet et bomskudd. Ikke en gang kjønnsmessige lønnsforskjeller ble diskutert, en måned før 8. mars!

Programmet bekreftet nok en gang at det er den «lille» urettferdigheten folk er opptatt av, lønnsforskjellene innen lønsmottakergruppa. Men den «store» urettferdigheten, at kapitalistene kan bli søkkrike nesten uten å løfte en finger, var ikke nevnt i programmet med et ord. Javisst er det urettferdigheter i arbeidsmarkedet. Det er forskjeller i lønn, det er kjønnsmessige lønnsforskjeller, det er forskjell på friheten i jobb, det er noen som får frynsegoder.

Men i forhold til den store forskjellen, mellom arbeid og kapital, er dette bagateller. Spørsmålet om rettferdig lønn har vært tema siden lønnsarbeidets begynnelse.

Arbeid og kapital

Det var Karl Marx som først satte fokuset på den store forskjellen mellom dem som selger arbeidskraft og dem som kjøper. Han var også den første som forklarte at arbeideren selger sin «vare», arbeidskrafta, og at prisen på den bestemmes som prisen på andre varer.

Hva er det som bestemmer prisen på arbeidskraft? Dette tok Karl Marx opp i en forelesningsrekke han holdt i det tyske arbeidersamfunnet i Brussel i 1847 (publisert i heftet *Lønnsarbeid og kapital*).

Siden den gangen har titusener av sosialister og fagorganiserte studert og forstått teorien. Men den totale forvirringen omkring lønnsforskjeller i *Verdibørsen* viser styrken i borgerskapets propaganda. Arbeiderklassens erfaringer og kunnskaper var totalt ukjent for de til dels opplyste deltakerne. Slik forklarte Karl Marx lønnsforskjellene:

Hva koster en kvinne?

Prisen på varen arbeidskraft bestemmes på samme måte som prisen på andre varer, som kostnaden ved å «produsere» en arbeider (litt forenklet). Arbeideren

Seks timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon vil gjøre at langt flere kvinner vil kunne forsørge seg sjøl og eventuelle barn.
Foto: Rødt nytt

skal ikke bare «fores opp». Han må ha såpass at han kan holde en familie i live, slik at neste generasjon arbeidere, *reproduksjonen*, sikres. Marx viser også at det koster mer å klargjøre en fagarbeider for markedet enn en ufaglært, en høyt utdannet mer enn en lavt utdannet. Dersom dette stemmer, er det rimelig å vente at lønna øker med utdanning, og at den påvirkes av levekostnadene.

Hvorfor har kvinner lavere lønn enn menn? Jo, i følge denne teorien fordi det er billigere å klargjøre en kvinne for arbeidsmarkedet enn en mann. Dette er fordi *kvinnelønna*, av historiske årsaker, fortsatt er påvirket av at mannen i de fleste tilfeller er hovedforsørger.

Nå sier ikke Marx at lønna i det konkrete yrke eller til en bestemt arbeider bare er påvirket av kostnadene. Som andre varepriser vil prisen på arbeidskraft svinge rundt arbeidskraftas verdi. Denne påvirkes av markedssituasjonen, av fagforeningenes styrke og av politiske beslutninger. I tillegg er det et stadig større sjikt av lønsmottakere som jobber som kapitalens «høyre hand», som betales med hundretusener ekstra, fordi de helt og fullt skal stå på kapitalen si side.

Statistikken

Studerer vi lønnsstatistikken, er det påfallende hvordan lønnsulikheter nettopp avspeiler kjønn og utdanningens lengde (kostnad). På alle utdanningsnivå

tjener kvinner mindre enn menn. Som eksempel kan vi ta kvinner i varehandel. Her tjener menn som bare har grunnskole, 15,7 prosent mer enn kvinner med samme utdanningsbakgrunn. Alt tyder på at de kjønnsmessige lønnsforskjellene er størst der markedskreftene styrer. Lønnsforskjellene mellom menn og kvinner i staten er langt mindre. Og som Marx forklarer, stiger lønna med kostnadene ved å utdanne en arbeider.

I varehandelen er sammenhengen mellom utdanning og lønn slik (gjennomsnittstall 2006):

- Bare grunnskole
282 400 kroner
- Videregående skole
312 900 kroner
- Inntil fire år på universitet/høgskole
403 200 kroner
- Mer enn fire år på universitet/høgskole
512 600 kroner

Det er ingen tvil om at det er lønnsforskjeller i Norge. Men den er ikke veldig stor, ikke mye større enn den ekstra kostnaden folk har ved å ta utdanning. Dette kaller jeg den «lille forskjellen». Det store problemet er den enorme merverdien eierne raner til seg, og som gir Hagen og Reitan, for å holde oss til varehandelen, inntekter i hundremillionerklassen, og som gir dem muligheter til å betale et stort sjikt av hjelpere og medsamsvorne langt over arbeidskraftas verdi.

Å selge Klassekampen er en svir ...

Ivar Hellesnes i Trondheim har tatt initiativet til en ny, landsomfattende aksjonsdag for *Klassekampen* lørdag 19. april. Den forrige var for et år sia.

– Denne dagen skal vi være mange ute på gata og selge *Klassekampen* for 10 kroner. Gatesalg er en reklameplakat. Den viser at det er mange som bryr seg så mye om denne avisa, at de vil gjøre en ekstra liten innsats for å øke utbredelsen.

– Hva er så spesielt med *Klassekampen*?

– Den er ei råk. En åpning til en verden som vi ellers ikke ser så lett i andre medier. *Klassekampen* er mot norsk krigføring i Afghanistan, mot EU og EUs tjenestedirektiv, mot sosial dumping, for sekstimersdagen, mot pensjonsreformen og for AFP, og gir argumenter og kunnskap til dem som kjemper mot imperialismen og undertrykking. Avisa er verdt en salgsdag!

– Hva skal de interesserte gjøre?

– Ta kontakt med meg på 48 09 95 82 eller med *Klassekampens* distribusjon.

ABONNER PÅ KLASSEKAMPEN

TELEFON 22 05 95 00

ABONNENT@KLASSEKAMPEN.NO

Ingen kvantumsrabatt for voldtekt!

Onsdag 23. januar ble det kjent at Høyesterett har innført kvantumsrabatt i voldtektssaker. Det vil si at om du får med deg noen kompisar på å voldta ei jente, vil det bli billigere for deg hvis du dømmes, enn om du hadde voldtatt henne aleine.

Rød Ungdom

– Dette er på grensa til kvalmende, sier jentepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom, Sigrun Feiring. Bakgrunnen for saken var en voldtekt av ei 16 år gammel jente i Oslo i 2005. Fire menn voldtok henne, men i stedet for at de da må betale henne 100 000 kr hver i erstatning, slik praksis er i «solo-voldtekter», ble den samla erstatningssummen satt til 200 000. Altså bare halvparten av det disse mennene hadde måttet betalt om de hadde voldtatt jenta hver for seg.

– I realiteten burde straffen vært høyere, sier Feiring. For disse mennene var ikke bare klar over at de selv voldtok jenta. De sto også å så på at kompisene voldtok henne én etter én. De er altså ansvarlig for fire voldtekter.

– Det verste er at forsvarer Jon Kristian Elden mener at erstatninga er høy nok, fordi den er nesten dobbelt så stor som den ville ha vært om jenta ble drept av voldtektsmennene. Mener han at hun bare bør være fornøyd med at de ikke drepte henne? spør Sigrun Feiring.

Sigrun Feiring er jentepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom.

Foto: Rød Ungdom

Hold Civita ute av skolen

Rød Ungdom mener det er viktig at norske elever får gode politiske allmennkunnskaper på skolen. Spesielt viktig er det at de blir klar over følgene av kapitalismens herjinger, både når det gjelder global fattigdom og klima. Men det finnes intet ideologisk grunnlag for å sette nazismen og kommunismen i samme bås.

Rød Ungdoms landsstyre

Den høyreliberale tenketanken Civita lanserte for kort tid siden en undersøkelse der det gikk fram at norske elever har mangelfulle kunnskaper om de såkalte sosialistiske diktaturene fra forrige århundre. Som svar på problemet foreslår tenketanken, som drives på støtte fra NHO og Rederiforbundet, en felles kampanje mot det de kaller «de totalitære ideologiene nazisme og kommunisme».

Ideologisk er det ingen to retninger som står lenger fra hverandre enn nettopp disse. Mens kommunismens visjon er et klasseløst samfunn der demokratiet utvides til å omfatte alle, er nazismen en menneskefiendtlig og avskyelig ide, basert på demokrati-forakt, folkemord og rasehat.

Rød Ungdom deler Civitas bekymringer om at norske skoleelevers politikkunnskaper er mangelfulle. Men i stedet for å drive hetskampanje mot konkurrerende politiske ideer, ønsker vi i Rød Ungdom oss en så balansert og objektiv samfunnsfagsundervisning som mulig, der følgene av dagens system står i fokus.

Rød? Ung? Bli med i Rød Ungdom!

ru@sosialisme.no – www.sosialisme.no – 22 98 90 70

Suharto – ei blodig indonesisk historie

Tidlegare president i Indonesia, Suharto, døde 27. januar i år. Han var president frå 1966 til 1998 og slakta ned over ein million menneske. Den noverande presidenten erklærte sju dagars landesorg. Svært mange menneske deltok ikkje i den sorga.

Ivar Jørdre, Raudt Bergen

Når ein skal prøve å skrive noko om Indonesia og dei 32 åra den nyleg avdøde diktator Suharto sat med makta, er det ei blodig historie som kjem fram. Statskupp i 1965 med hjelp av hæren, USA og CIA. Nedslakting av om lag ein million menneske. Alle var påstått å vera kommunist sympatisørar. Folk fortel om «raude elvar». Javanesarar minnest elvar raude av blod, noko eg sjølv har fått fortalt av kjente på Java.

Suharto sendte hæren for å invadere Aust-Timor i 1975. Han fekk på nytt hjelp og godkjenning av USA og CIA. 200 000 blei drept dei første åra av invasjonen. Drap, tortur, forsvinningar; meir drap, tortur og forsvinningar, og storstilt korrupsjon.

Vi må ikkje gløyme

Kva er det som hender med ei verd som gløymer orda om desse overgrepene? Ord som i praksis er forferdelige, som har tusenvis på tusenvis av menneskeskjebnar i seg, som har massevis av blod på seg. Ja, kva gjer det

med oss når me gløymer eller ikkje vil vete noko om denne historia? Skal me take vare på noko av vår menneskelege verdighet, må slike døme på historie ikkje gløymast!

Sjølvsagt prøver politiske organisasjonar og menneskerettsorganisasjonar å få fakta fram om det eg vil kalle «Suhartotida med Vesten si velsigning». Denne tida vert ikkje heilt borte i historia si «søppelkvern».

Vesten sin mann

Men kva skal ein seie til at omgrep som «kontroversiell» vert brukt når vestlege leiarar føler seg tvungne til å uttale seg om Suharto si tid? Når slike vage ord vert brukt om ein slik blodig diktator og han vert rosa for sin økonomiske politikk, er det ikkje utan grunn. Suharto var Vesten sin mann til rett tid! Og slikt gløymer ein ikkje! Det norske folket har truleg gløymt at også vårt land har legitimert regimet. Det hende når Gro Harlem Bruntland med halve næringslivet på slep

Soldatar frå den indonesiske hæren.

Foto: Ivar Jørdre

Ivar Jørdre har vore i Indonesia mange gongar og har venar der. Han har snakka med mange folk, vore med på demonstrasjonar og i møte med menneskerettsaktivistar.

vitja Indonesia i 1995, og skrytte fælt av kor stabilt og fredsviktig landet var.

Men den blodige fascistiske diktatoren vert ikkje gløymt av indonesarane. Det har eg mange vitneprov på etter mine mange opphald i øyriket. Difor er det grunnleggande frekt når noverande president kunnjorde sju dagars landesorg etter «slaktaren» sin død.

Raudt
Osterhaus' gate 27
0183 OSLO
Nettstad: www.raudt.no

Telefon: 22 98 90 50
E-post: raudt@raudt.no
Konto: 7874 05 56478
ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Utgjevar: Rødt
Trykkeri: Nr1Trykk
Redaktør: Jorun Gulbrandsen
E-post: redaksjonen@raudt.no
Redaksjonen avslutta 19. februar

ABONNER PÅ
RØDT NYTT!
Rødt nytt er ei gratis avis som
kjem ut 10 ganger i året.

KALENDER

- 6. mars, Oslo
Rødt faglig forum
- 8. mars, hele landet
Den internasjonale kvinnedagen
Sjekk også www.ladyfest.no
- 7.–9. mars, Drammen
Ungdom mot EU: Vårkonferanse
www.umeu.no
- 15. mars, Oslo
Landsomfattende aksjonsdag:
Hent soldatene hjem
fra Afghanistan
- 28.–30. mars, Voss
Norsk målungdom: Landsmøte
www.nynorsk.no/nmu/
- 4.–5. april, Oslo
Stor konferanse: Kampen for AFP
- 9. april, Oslo
Nei til EU:
Landskonferanse om klima og EU
www.neitileu.no
- 9. april, Oslo
Mønstring for AFP
- 19. april, heile landet
Aksjonsdag for Klassekampen

Strøm til sjukehuset

En dagsmarsj unna nærmeste traktorvei har bøndene i Rolpa, et av Nepals fattigste områder, bygd et sjukehus på dugnad. Det mangler strøm.

Johan Petter Andresen

Sjukehuset har sju sengeposter og en hengiven stab. Men de har ikke formelt utdanna leger. Gjennom Helselag til Nepal-prosjektet får *medicere* opplæring. *Medicere* er leger uten formell utdanning. Men sjukehuset mangler også strøm.

Uten strøm kan det ikke gjennomføres større operasjoner, som for eksempel keisersnitt. Uten strøm har det ikke kjølemuligheter for medisiner eller frysemuligheter for en blodbank. Sjukehuset ligger cirka 3000 meter til fjells, det er kuldegrader i desember, januar og februar, men om sommeren er det veldig varmt. Sjukehuset ligger på en høyde, men nede i dalen renner det bekker. Det er disse som kan utnyttes til å gi strøm til sjukehuset.

Tromsø mineskadesenter

Et samarbeid mellom Tromsø mineskadesenter og Helselag til Nepal har som mål å gjøre noe med dette. De satser på å få på plass et mikrovannkraftverk høsten 2008. Norske elektrikere er allerede aktive i prosjektet, og innsamlinga har støtte fra blant annet Hans Felix, som er leder for fagforbundet El & it. Helselaget satser på å samle inn 250 000 kroner, først og fremst i fagbevegelsen, men sjølsagt også fra alle andre. Du kan være med og sikre strøm til Gorneti modellsjukehus ved å gi penger og ved å foreslå på et møte at din fagforening bevilger penger.

Gorneti modellsjukehus. På dugnad har lokalbefolkninga skava av fjelltoppen og reist sitt Soria Moria
Foto: Helselag til Nepal

Helselaget på plass i Nepal

I februar reiste kirurgen Hans Husum og anestesisjukepleieren Merete Taksdal til Nepal for å gjennomføre andre del av et kurs som går i tre trinn over tre perioder. De skal undervise medicere i All Nepalese Public Health Workers' Association og på Gorneti modellsjukehus. Der skal de også hjelpe barn med omfattende brannskader.

Før lokalbefolkninga gikk sammen om å bygge sjukehuset, var det nærmeste sjukehuset mange dagsmarsjer unna. Så og si alle fødsler i området har til nå foregått i hjemmet uten kvalifisert hjelp. Kvinnene har derfor mange plager som har med barnefødsler å gjøre. Keisersnitt er ennå ikke mulig å gjennomføre på sjukehuset, og unødvendig mange barn og kvinner vil fortsette å dø. Over halvparten av pasientene på sjukehuset er kvinner med underlivsplager.

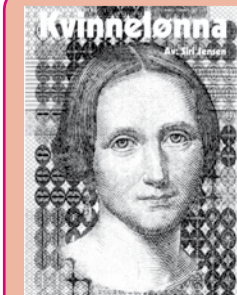
Et sjukehus med strøm vil ha stor betydning!

KJØP BOKA:

På vei mot et nytt Nepal

Innsamlingskonto til helselags- og strømprosjektet: 6045 09 15745

www.helselagtilnepal.no

Aktuelt hefte fra Rødt!:

KVINNELØNNA

Siri Jensen: Hvorfor tjener kvinner lite? Hvilke krav bør stilles? Hvordan slåss?

Bestilles fra Rødt. Telefon: 22 98 90 50 eller e-brev: raudt@raudt.no Pris: kr 50 pluss porto

NY UTGAVE!

RØDT! nr. 1, 2008

Kvinner: Feminisme · Likelønn · Pengar, kjønn og makt · Kvinnene i Nepal · Ruth Reese · Prostitusjonskamp
Miljødebatt: Vekst · Kapitalisme som dreper · Å overleve

50 kroner pluss porto
Abonnement: 255 kr
På prøve: 150 kroner
www.marxisme.no

MELD DEG INN I NEI TIL EU

SEND OSS EN SMS!

Over 28.000 andre har allerede gjort det!

Striden om endring av Grunnlovens § 93 og spillereglene i EU-kampen er avklart med seier til nei-sida. Dette viser hvor viktig og nødvendig det er å ha en organisasjon som ikke bare er aktiv i folkeavstemningskampanjer, men som er i beredskap for alle framstøt fra ja-sida i EU-kampen. For at vi skal makte jobben vår trenger vi mange medlemmer. Medlemskap koster kr 150,- det første året.

SLIK BLIR DU MEDLEM

Send følgende SMS-melding:
RED SV <DITT NAVN OG POSTADRESSE>
Meldingen sender du til 2048
Tjenesten koster kr. 5,-

... eller send en epost til neitileu@neitileu.no eller ring oss på 23 35 45 80

Kontingenten inkluderer et abonnement på avisen Standpunkt!

www.neitileu.no